

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie z wniosku obrońcy obwinionego X.Y. Prokuratora Rejonowego w S.
o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności oraz wyłączenie sędziego
Tomasza Demendeckiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZSK 33/22
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 19 kwietnia 2023 r.
z urzędu kwestii zawieszenia postępowania
na podstawie art. 22 § 1 k.p.k.

postanowił

zawiesić postępowanie.

UZASADNIENIE

Obrońca obwinionego X.Y. – Prokuratora Rejonowego w S. złożył 2 listopada 2022 r. wniosek, na podstawie art. 29 § 5 i 6 pkt 1 oraz § 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, o zbadanie spełnienia wymogów określonych w art. 29 § 5 tej ustawy przez sędziego SN Tomasza Demendeckiego oraz wyłączenie go od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZSK 33/22.

Przedmiotowe postępowanie należało jednak w oparciu o treść art. 22 § 1 k.p.k. zawiesić. Zgodnie z tym przepisem, postępowanie zawiesza się jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, na czas trwania przeszkody. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się natomiast, że powyższe kryterium spełnia także wszczęcie procedur związanych ze zwróceniem się przez sąd z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego lub z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2021 r., I NWW 12/21). Za taką

wykładnią przemawia w szczególności potrzeba zapewnienia jednolitej wykładni przepisów prawa krajowego w kontekście regulacji unijnych, jak również potrzeba w zakresie stwierdzenia zgodności z ustawą zasadniczą przepisów ustawy, na podstawie których zapadnie rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Uwzględniając powyższe należy odnotować, że Sąd Najwyższy postanowieniem z 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZB 11/23, na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2393) przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytania prawne:

„1. Czy art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.) w części obejmującej wyraz „wyłącznej”, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?,

2. Czy art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w części obejmującej wyrazy „okoliczności towarzyszących jego powołaniu i”, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?,

3. Czy art. 29 § 5 w związku z art. 29 § 15 oraz z art. 29 § 18 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim dopuszczalne jest wyłączenie sędziego z powodu jakiegokolwiek okoliczności odnoszącej się do procedury powołania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”.

Poza tym, na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Sąd Najwyższy postanowieniem z 15 marca 2023 r., I NB 4/23, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prawnymi:

„1. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć w ten sposób, że sąd rozpoznający sprawę obowiązany jest pominąć czynność (wniosek) strony, która zmierza do niedopuszczalnego w świetle prawa Unii Europejskiej oraz konstytucji państwa członkowskiego podważenia – niepodlegającego kontroli

sądowej w świetle prawa krajowego i prawa unijnego – powołania sędziego, poprzez kwestionowanie zdolności tego sędziego do orzekania, z uwagi na brak związku okoliczności procesu nominacyjnego tego sędziego z okolicznościami rozpoznawanej sprawy oraz z uwagi na brak rzeczywistych podstaw do zakwestionowania jego bezstronności i niezawisłości na podstawie innych okoliczności niż kwestionowana przez stronę prawidłowość procedury nominacyjnej sędziego, w tym zachowania tego sędziego po powołaniu, jego podatności na wpływy ze strony władzy ustawodawczej lub wykonawczej, co w świetle prawa krajowego czyni taką czynność strony równoważną niedopuszczalnej *actio popularis* oraz stanowi jaskrawe i oczywiste nadużycie krajowego prawa procesowego?

2. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć w ten sposób, że efektywnym i wystarczającym mechanizmem spełnienia kryteriów sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu prawa Unii Europejskiej jest przyznanie stronom w prawie krajowym uprawnienia polegającego na możliwości żądania weryfikacji wpływu ogółu okoliczności towarzyszących procedurze nominacyjnej i zachowania sędziego po powołaniu na jego bezstronność i niezawisłość w rozpoznawanej sprawie w ramach tzw. testu bezstronności lub wniosku o wyłączenie sędziego?”.

Oczywiste jest zatem, że wydanie w przyszłości zarówno przez Trybunał Konstytucyjny jak i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia, w związku z przedstawionymi pytaniami prawnymi, będą miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku o przedmiocie testu niezawisłości i wyłączenia sędziego SN Tomasza Demendeckiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZSK 33/22. W niniejszym postępowaniu zastosowanie mają bowiem przepisy objęte przytoczonymi wyżej pytaniami prawnymi.

Z tego względu, zawieszenie postępowania na podstawie art. 22 § 1 k.k. stało się niezbędne do czasu zakończenia postępowań i wydania orzeczeń przez Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i dlatego orzeczono jak w sentencji.

[SOP]

[a]